

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁAŃ POLSKIEJ RADY MUZYCZNEJ W LATACH 2015–2017

Krzysztof Knittel, prezes Polskiej Rady Muzycznej
Joanna Grotkowska, Dyrektor Fundacji Polskiej Rady Muzycznej

Lata 2015–2017 były dla Polskiej Rady Muzycznej czasem wyjątkowej aktywności, której kulminacją stały się zorganizowane po raz pierwszy w Polsce dwa flagowe dla naszych partnerów – Europejskiej i Międzynarodowej Rady Muzycznej – międzynarodowe wydarzenia. 6. Europejskie Forum Muzyki (we współpracy z EMC i Narodowym Forum Muzyki we Wrocławiu) i 63. Międzynarodowa Trybuna Kompozytorów (we współpracy z IMC, Polskim Radiem, NFM) odbywały się po raz pierwszy w historii w tym samym miejscu i czasie i oba wpisane zostały do programu Wrocław – Europejska Stolica Kultury. Stały się okazją do spotkania pomiędzy przedstawicielami publicznych radiofonii z całego świata i organizatorami życia muzycznego Europy w Narodowym Forum Muzyki we Wrocławiu, w dniach 16–22 maja 2016.

63. Międzynarodowa Trybuna Kompozytorów (**International Rostrum of Composers**) – połączenie konkursu i forum wymiany radiofonii publicznych w dziedzinie muzyki współczesnej – w roku 2016 zgromadziła dziennikarzy i producentów z 27 radiofonii publicznych z 4 kontynentów. Po raz pierwszy w historii Trybuna Kompozytorów spotkała się w tym samym miejscu z przedstawicielami kilkudziesięciu europejskich instytucji muzycznych zaproszonych do Wrocławia na **6. European Forum on Music** (19–22 maja). Jego temat zaproponowany przez stronę polską (autorami pomysłu i *keynote speech* byli Grzegorz Michalski i Jerzy Kornowicz), to *Muzyczne ojczyzny: Nowe terytoria (Musical Homelands: New Territories)*.

„O wolności (muzycznej) ekspresji w Europie” mówili Prof. Sławomir Ratajski, Sekretarz Generalny Polskiego Komitetu ds. UNESCO i Sara Whyatt, niezależna konsultantka organizacji Human Rights. W panelu „Music Makes a difference: Working with Refugees” wystąpili Marie Le Sourd (On the Move), Sarah Hickson (The Calais Sessions), Jakob Schlögl (University of Music and Performing Arts Vienna) i Berenika Nikodemka (A-i-R), a o polskiej diasporze na Syberii w Brazylii i Australii mówiła Prof. Bożena Muszkalska.

Muzyczne interludia stanowiły występy formacji **Male instrumenty** Pawła Romańczuka i tria **Phonos ek Mechanes** (Cezary Duchnowski, Paweł Hendrich, Sławomir Kupczak), a także grup **Z Lasu** i **Tęgie Chłopy**. Całość zakończyła potańcówka i **Jam z kieleckiego** (Dorota Zaziąbło, Frank Parker Jr., Marcin Pospieszalski, Michał Żak, Szczepan Pospieszalski).

Obrady Forum odbywały się równoległe z festiwalem **TAURON Musica Electronica Nova**, którego znakomity program był artystyczną treścią trzech wieczorów 6. Europejskiego Forum Muzyki.

Aktywność Polskiej Rady Muzycznej na forum międzynarodowym wzmocniona została już w 2014 roku, kiedy – po wielu latach nieobecności w strukturach Europejskiej, czy Międzynarodowej Rady Muzycznej – do grona Zarządu EMC wybrany został prezes Krzysztof Knittel. Wówczas, w 2014 roku Zarząd Polskiej Rady Muzycznej złożył propozycje goszczenia w Polsce dwóch opisanych wyżej wydarzeń.

W marcu 2015 byliśmy gospodarzem międzynarodowej konferencji i warsztatów **Share and Learn 2015 – Audience Development** zorganizowanych wspólnie z Europejską Radą Muzyczną, przeznaczonych dla managerów instytucji kultury i organizacji pozarządowych. Sukces frekwencyjny, a także późniejsze zainteresowanie UM st. Warszawy włączeniem programu Audience Development w swoje działania, dowiodły jak bardzo aktualna jest kwestia rozwoju aktywnego udziału polskiego społeczeństwa w wydarzeniach koncertowych i teatralnych, zwłaszcza w kontekście dynamicznej rozbudowy infrastruktury instytucji kultury. Funkcjonujące w innych krajach programy rozwoju publiczności, obejmujące szereg działań – od edukacyjnych i animacyjnych, poprzez programowanie działalności artystycznej, aż do promocji i marketingu – stały się przykładem, zbiorem „dobrych praktyk”, którymi dzielili się z nami eksperci tej dziedziny z Wielkiej Brytanii, Niemiec, Islandii, Portugalii i Polski.

W marcu 2016 roku z inicjatywy szwedzkiej organizacji kulturalnej Gotlandsmusiken we współpracy z Polską Radą Muzyczną odbyło się w Warszawie spotkanie oraz warsztaty sieci **Baltic Music Network**, łączącej kraje nadbałtyckie. Uczestniczący w spotkaniu przedstawiciele 20 polskich instytucji kultury i organizacji pozarządowych określili nasze potrzeby, możliwości i szanse współdziałania na tym międzynarodowym forum. Podobne warsztaty odbyły się również w Szwecji, na Litwie, Łotwie, w Estonii i Finlandii a podsumowania dokonano podczas konferencji w Visby na Gotlandii w maju 2016 r. Efekty można poznać na platformie internetowej i w dedykowanym temu działaniu portalu.

W marcu 2017 Polska Rada Muzyczna zaproszona została do udziału w **Workshop on Policy Work at National level and European Agenda for Music**, zorganizowanym przez Europejską Radę Muzyczną w Paryżu. Wraz z innymi organizacjami członkowskimi EMC prezentowaliśmy tam nasze działania w zakresie polityki kulturalnej. Najważniejszymi z nich były zapewne konsultacje w zakresie projektowanych rozwiązań prawnych i decyzji personalnych MKiDN wobec głównych polskich instytucji muzycznych, ale także wielokrotne publiczne występowanie w obronie podstawowych wartości naszego życia artystycznego.

Warsztaty były kolejnym krokiem w pracach nad Europejską Agendą dla Muzyki, która przedstawiona zostanie parlamentowi Europejskiemu. Powody, dla których podjęto tę inicjatywę, to:

1. Dramatyczne zmiany w sektorze muzyki w całej Europie, związane ze społeczno-ekonomiczną sytuacją regionu;
2. Potrzeba ochrony i rozszerzenia praw twórców;
3. Brak wspólnej wizji kierunku, sposobu i celu zmian całej dziedziny.

Europejska Agenda dla Muzyki ma stanowić wsparcie dla muzycznego rozwoju – określenie priorytetów dla sektora muzycznego w Europie na nadchodzące lata, wzmocnienie naszego głosu poprzez występowanie ze wspólnym zdaniem, także w kwestii promocji muzycznej różnorodności Europy.

Poza organizacją inicjatyw Polskiej Rady Muzycznej Fundacja PRM realizowała także zadania dofinansowane w konkursach MKiDN oraz UM st. Warszawy:

Jubileuszowy 10. Festiwal Muzyki Improwizowanej „Ad Libitum”, we współpracy z Programem 2 Polskiego Radia i Centrum Sztuki Współczesnej (październik 2015), gościł takie gwiazdy jak **Evan Parker**, **Peter Brötzmann**, czy **Alexander von Schlippenbach** – artysta rezydent 10. edycji festiwalu. Pierwszy w Polsce koncert dała jego legendarna formacja założona w 1966 roku – **Globe Unity Orchestra**, w której składzie grali m.in.: **Tomasz Stańko**, **Jean-Luc Capozzo**, **Axel Dörne**, **Paul Lovens**, **Paul Lytton**. W programie festiwalu znalazło się też polskie prawykonanie kompozycji *Blue Shroud* **Barry’ego Guy’a**, nawiązującej do incydentu zasłonięcia reprodukcji obrazu *Guernica* Pabla Picassa w siedzibie ONZ. Wydarzeniem były warsztaty i występ orkiestry **Sejneńskiej Spółdzielni Jazzowej** prowadzonej przez Mikołaja Trzaskę. Zespół rozwijany od lat w Ośrodku Pogranicze Sztuk i Kultur w Sejnach – złożony z młodych i bardzo młodych adeptów muzyki – regularnie współpracuje z wybitnymi osobowościami ze świata improwizacji. Na festiwalu Ad Libitum był to sam **Evan Parker** – jeden z najwybitniejszych saksofonistów światowej sceny.

Celem festiwalu Ad Libitum jest prezentacja i promocja sztuki improwizacji w jej różnorodnych tradycjach, gatunkach, w wykreowanych spotkaniach różnej generacji artystów. Ideą założycielską festiwalu jest jednak jego rola edukacyjna – propagowanie sztuki współczesnej poprzez jeden z jej istotnych przejawów, jakim jest improwizacja. Obecność najwyższej rangi artystów, to wielka promocja festiwalu i zwrócenie uwagi na naszą misję, na idee otwartości artystycznej i kreatywności.

Gośćmi 11. edycji festiwalu Ad Libitum (październik 2016) byli m.in.: wokalistka, performerka **Charlotte Hug** i jeden z najbardziej spektakularnych europejskich drummerów **Lucas Niggli**; pochodząca z Turcji śpiewaczka i wybitna improwizatorka **Saadet Türköz** oraz perkusista **Zlatko Kaučič**; twórcy legendarnej brytyjskiej formacji muzyki improwizowanej AMM – perkusista **Eddie Prévost** i pianista **John Tilbury**; a także najwybitniejsza kontrabasistki w historii muzyki współczesnej i improwizowanej **Joëlle Léandre**, która zagrała w Warszawie po raz pierwszy w stworzonym specjalnie na festiwal duecie z kontrabasistą **Bogdanem Mizerskim**. Artystą rezydentem festiwalu był **Phil Minton**, który poprowadził warsztaty i wspólny koncert z **Warsaw Improvisers Orchestra** powołanej przez **Raya Dickaty’ego**.

W latach 2015–2016 Polska Rada Muzyczna we współpracy z Instytutem Muzyki i Tańca, Związkiem Kompozytorów Polskich, Stowarzyszeniem Autorów ZAiKS i Stowarzyszeniem Artystów Muzyków STOART realizowała projekt badawczy „Dynamiki karier muzyków w obszarze całego środowiska muzycznego”. Jego głównym celem była próba ukazania dynamiki i zróżnicowania ścieżek kariery muzyków w Polsce, a także wskazanie czynników na nie wpływających, uchwycenie wewnętrznej struktury grupy zawodów muzycznych oraz prześledzenie sytuacji socjalnej osób je wykonujących. Kierujący projektem Wojciech Walczak, prezes Stowarzyszenia Jeunesses Musicales Poland i Sekretarz Zarządu PRM przedstawił wyniki badań środowiska muzycznego na III Konwencji Muzyki Polskiej.

Ponadto Polska Rada Muzyczna udzieliła wsparcia rodzącej się w lutym 2017 roku akcji #grajmywszkole, będącej owocem współpracy najbardziej aktywnych w działaniach edukacyjnych organizacji członkowskich PRM – Polskiego Stowarzyszenia Edukacji i Animacji Muzycznej, Fundacji „Muzyka jest dla wszystkich”, Jeunesses Musicales Poland, Fundacji Nowa Orkiestra Kameralna. Akcja spotkała się nie tylko z natychmiastowym poparciem w mediach społecznościowych (20 lutego 2017 złożyliśmy podpisaną przez 2136 osób petycję na ręce pani Minister Edukacji Narodowej Anny Zalewskiej), ale stała się także zaczątkiem długofalowych działań systemowych. Istnieje już portal #grajmywszkole z

zestawieniem opisów systemów funkcjonujących w krajach skandynawskich, ale także dobrych praktyk realizowanych w Polsce, tam gdzie wychowanie muzyczne oparte jest na praktyce i grze zespołowej. Przy wsparciu, którego udzieliły nam Muzyczna EDUakcja Warszawy, Warszawski Projekt Edukacji Kulturalnej, NIFC, NInA/Muzykoteka Szkolna, a przede wszystkim Instytut Muzyki i Tańca, akcja #grajmywzszkole w lutym 2018 realizowana będzie jako pilotażowy program Pracowni Muzycznych „Grajmy w szkole!” w 12 szkołach na terenie całego kraju, wybranych z 83 zgłoszeń.

Z wydawnictw Fundacji Polskiej Rady Muzycznej w 2016 roku ukazał się III t. pism Andrzeja Chłopeckiego *Zabobony gasnącego stulecia. Kontynuacje* (współwydawcą było PWM). Zbiór kilkudziesięciu krótkich, polemicznych form, tworzonych przez autora pod szyldem *Zabobony gasnącego stulecia*, będących refleksją nad stanem naszej świadomości kultury na przełomie XX i XXI wieku, stał się kontynuacją wspieranej przez MKiDN serii wydawniczej (A. Chłopecki – *Dziennik ucha, Słuchane na ostro*; A. Chłopecki *Muzyka wzwodzi. Diagnozy i portrety*), a jednocześnie został rozszerzony do pełnego, planowanego kształtu (100 Zabobonów) poprzez zamówienia złożone w gronie wybitnych osobowości kultury w Polsce – muzykologów, teatrologów, krytyków sztuki, wydawców, kompozytorów, muzyków, którzy rozwinęli hasła pozostawione przez autora i dopisali własne, poszerzając tę diagnozę o zjawiska lat ostatnich. Tym samym spełniony został nie tylko cel zadania, ale także potrzeba środowiska muzycznego, a zarazem obowiązek wynikający ze strategicznych celów priorytetu wspierania najwybitniejszych osiągnięć współczesnej kultury muzycznej w Polsce.